

spreker wordt overgelaten. Degenen, die een voordracht over een door henzelf gekozen onderwerp wenschen te houden, worden verzocht zich spoedig op te geven met vermelding van het onderwerp.

Namens het bestuur der geneeskundige afdeeling.

H. W. STENVERS, *secretaris.*

Mariaplaats 21.

Utrecht, Januari 1921.

ULCUS CALLOSUM VENTRICULI EN DUODENI.

SCHULTE stelt mij in de gelegenheid een fout in mijn opstel voorkomende in het *Tijdschrift* van 1 Januari 1921 te herstellen. Ik heb het doen voorkomen, alsof ik de aanwezigheid van melkzuur in den maaginhoud als een teeken beschouwde, dat voor maagkanker zou pleiten. Ik wil éerlijk bekennen, dat dit een vergissing is, en dat ik het als het ware uit sleur er bij heb gevoegd. Ik hecht allang weinig waarde aan de al of niet aanwezigheid van dit zuur uit diagnostisch oogpunt, vandaar dat bij geval C. ook niets over het voorkomen van deze scheikundige zelfstandigheid is vermeld.

Rotterdam, 16 Januari 1921.

F. A. SCHALIJ.

OPERATIEVE BEHANDELING VAN SPONDYLITIS.

Mijn antwoord aan LYCKLAMA à NIJEHOLT kan kort zijn:

In Duitschland vond ik reeds in 1915 de methode, waarop hij thans doelt, verlaten wegens een aantal principiele fouten, die er aan eigen zijn. Zoolang men niet over het benoodigde instrumentarium beschikte, had men ook daar deze wijziging van de oorspronkelijke operatie toegepast. Daarna is verder nog uitsluitend volgens de methode van ALBEE geopereerd, die ook aan eenvoud van toepassing niets te wenschen overlaat. Daarvan heb ik mij kunnen overtuigen bij een groot aantal gevallen, die ik in mijn assistententijd zag opereeren, en verder ook zelf heb gedaan.

Juist daarom heb ik gemeend deze methode naar voren te moeten brengen.

Rotterdam, 17 Januari 1921.

TH. A. JAGERINK.

ALGEMEENE KENNISLEER.

In verband met de stukken van KOCH, DE CASPARIS, e. a., in de laatste afleveringen van het *Tijdschrift*, waarin gewichtige filosofische vraagstukken, ook voor de geneeskunde van belang, in enkele bladzijden worden behandeld, mag ik misschien de collega's wijzen op het boek van den natuurphilosoof MORITZ SCHLICK, *Allgemeine Erkenntnislehre*, uitgegeven bij JUL. SPRINGER in Berlijn. (Prijs ongeveer 23 mark). Het is het eerste boek eener reeks monografieën over natuur-wetenschappelijke onderwerpen, dat ook voor den geneeskundige zeer goed te volgen is. Het is wel de moeite waard kennis er van te nemen, ook al zal men het niet steeds met den schrijver eens zijn.

Juist in verband met de in het *Tijdschrift* besproken vragen en ter kennismeming mag ik uit het boek misschien een paar aanhalingen doen.

„Wir sind also von der Ueberzeugung durchdrungen, dass alle Qualitäten des Universums, dass alles Sein überhaupt insofern von einer und derselben Art ist, als es der Erkenntnis durch quantitative Begriffe zugänglich gemacht werden kann. In diesem Sinne bekennen wir uns zu einem *Monismus*. Es gibt nur *eine* Art des Wirklichen — das heisst für uns: wir brauchen im Prinzip nur *ein* System von Begriffen zur Erkenntnis aller Dinge des Universums, und es gibt nicht daneben noch eine oder mehrere Klassen von erfahrbaren Dingen, für die jenes System nicht passte. (bladz. 276).